

Column

‘Indien Europa twijfelt om de VS te steunen in Azië, dan wordt Poetin verleid om de Amerikaanse veiligheidsgarantie aan Europa op de proef stellen’

Sergei Boeke is politiek adviseur bij het NAVO-hoofdkwartier JSEC in Duitsland. Hij schrijft op persoonlijke titel.

Het debat over Europese strategische autonomie zouden we ook vanuit het Pentagon kunnen bekijken. De VS hebben zeven geografische *combatant commanders*, elk verantwoordelijk voor een gedeelte van de aardbol (of de ruimte – *Space*). Eén van de belangrijkste, *Indo-Pacific Command* (PACOM), heeft ongeveer vijftigduizend troepen in Japan, dertigduizend in Zuid Korea en een enorme vloot verspreid over de Stille Oceaan. Vanuit het hoofdkwartier in Hawaii wordt waarschijnlijk het luchtruim afgespeurd naar Noord Koreaanse raketten en worden vermoede locaties van Chinese onderzeeboten geplot. Hier gaat het komende jaren gebeuren, als de vlam in de pan slaat rond Taiwan of de eilanden in de Zuid Chinese zee. *Central Command* (EUCOM) heeft verschillende bases in het Midden Oosten, was verantwoordelijk voor de missie in Afghanistan, draait nu operaties in Irak en Syrië en krijgt het druk als het ooit escaleert met Iran. Dan hebben we *European Command* (EUCOM), met onder meer vliegbases in Engeland en Italië, zo’n dertigduizend troepen in Duitsland en opslaglocaties verspreid over Europa met zwaar materieel. De commandant van EUCOM heeft hiernaast een onbetaalde nevenfunctie: hij is SACEUR, de militaire opperbevelhebber van alle NAVO-troepen.

Als politiek-militair bondgenootschap van dertig soevereine landen is de NAVO een consensus organisatie, waar elk land gelijke rechten (en plichten) heeft. Maar zonder de VS is er geen NAVO. Het land levert verreweg het gros van de militaire capaciteit en besteedt ongeveer 70% van de defensie-uitgaven in de NAVO. Dit betreft zowel hoogwaardige gevechtskracht (zowel kwaliteit als kwantiteit), als de enablers[cursief] die dit allemaal ondersteunen en mogelijk maken. Ook de NAVO-commandostructuur die Europa moet verdedigen (in samenwerking met EUCOM) is voor een groot deel afhankelijk van de VS. Zo worden twee van de drie NAVO-hoofdkwartieren met een geografische focus (*Joint Force Commands* Norfolk en Naples) geleid door Amerikaanse admiraals, tegelijk verantwoordelijk voor respectievelijk de 2^e en 6^e vloot. De commandanten van NATO Air Command (AIRCOM) en Land Command (LANDCOM) zijn eveneens Amerikaanse opperofficieren. We wisten eigenlijk al dat we onder de nucleaire paraplu van de VS mogen schuilen, maar ook de conventionele regenkleding is bijna geheel Amerikaans. Op dit moment is men in Europa voor internationale veiligheid volledig – maar dan ook volledig – afhankelijk van de VS.

Natuurlijk is Europese Strategische autonomie een belangrijk en nobel streven. Maar net zoals een spijbelende schooljongen die droomt van een studie aan Harvard, is het verstandig om eerst een aantal praktische stappen te zetten. Laten we beginnen met strategisch denken, afspraken nakomen en investeren in militaire capaciteiten. Daarnaast impliceert strategische autonomie keuzevrijheid. Juist nu vindt een transitie plaats van ‘*wars of choice*’ (Afghanistan) naar ‘*wars of necessity*’. Bij dat laatste valt weinig te kiezen en staat collectieve zelfverdediging centraal. In Europa verwacht men dat de Amerikanen onvoorwaardelijk het oude Continent te hulp schieten als Poetin bijvoorbeeld op militair avontuur in de Baltische staten gaat. Omgekeerd – als een crisis in Azië uitbreekt – weet men daarentegen nog niet of we de VS moeten bijstaan. Want wellicht hebben de Amerikanen de crisis zelf uitgelokt, of is die handelsrelatie met China toch te redden. Deze logica is niet alleen krom, maar gaat tevens voorbij aan de Europese afhankelijkheid van de VS. Indien Europa twijfelt om de VS te steunen in Azië, dan wordt Poetin verleid om de Amerikaanse veiligheidsgarantie aan Europa op de proef stellen. Dit alles betekent dat Nederland zich vooral moet richten op het versterken van bestaande NAVO-capaciteiten en niets moet doubleren in de EU voor meer zelfstandigheid. De boot van strategische autonomie heeft Europa gemist, maar die van strategische partnerschap met de VS biedt nog hoop.